



NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI

DELEGATURA WE WROCŁAWIU
ul. Marszałka Józefa Piłsudskiego 15/17
50-044 WROCŁAW
tel./fax 343-11-36 tel. 342-10-32

Wrocław, dnia 9.07.1999 r.

LWR-41005-4/99
P/98/197

Pan
Zdzisław KIEDEL

Kierownik
Delegatury w Legnicy
Wojewódzkiego Inspektoratu
Ochrony Środowiska we Wrocławiu

al. Rzeczypospolitej 10/12
59-220 Legnica

Nr statystyczny: 931020269

Wystąpienie pokontrolne

Na podstawie art. 2 ust. 1 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli (Dz.U. z 1995 r. Nr 13, poz. 59 ze zm.), zwanej dalej ustawą o NIK, Najwyższa Izba Kontroli Delegatura we Wrocławiu skontrolowała Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska we Wrocławiu - Delegaturę w Legnicy w przedmiocie działań na rzecz zmniejszania emisji zanieczyszczeń powietrza, realizowanych w latach 1994-1998 przez byłego Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Legnicy (zwany w dalszym ciągu WIOŚ) na obszarze dawnego województwa legnickiego.

W związku z kontrolą, której wyniki przedstawione zostały w protokole kontroli podpisanym w dniu 18 czerwca 1999 r. oraz omówione na naradzie pokontrolnej w dniu 1 lipca 1999 r., Najwyższa Izba Kontroli Delegatura we Wrocławiu - stosownie do art. 60 ustawy o NIK - przekazuje Panu Kierownikowi niniejsze wystąpienie pokontrolne.

W badanym okresie na terenie byłego województwa legnickiego wzrastała z roku na rok ilość zarejestrowanych podmiotów zanieczyszczających środowisko, tzn. z 512 w 1994 r. do 626 na koniec 1998 r. Od początku badanego przedziału czasu wśród tych podmiotów znajdowały się 2 zaliczane do listy osiemdziesięciu najbardziej uciążliwych dla środowiska w skali kraju („Lista 80”), tj. KGHM „Polska Miedź” SA - Oddział Huta Miedzi „Legnica” w Legnicy i KGHM „Polska Miedź” SA - Oddział Huta Miedzi „Głogów” w Głogowie. Od 1995 r. do „Listy 80” zaliczono również KGHM „Polska Miedź” - Oddział Zakład Hydrotechniczny w Rudnej. Z kolei grupa podmiotów zakwalifikowanych do uciążliwych dla środowiska w skali województwa legnickiego (lista wojewódzka) obejmowała 14 podmiotów w latach 1994-1995, a 13 podmiotów od 1996 r. W wyniku przeprowadzonej w grudniu 1998 r. weryfikacji byli Wojewoda Legnicki - w uzgodnieniu z WIOŚ - pozostawił na liście wojewódzkiej 10 jednostek.

Pozytywnie ocenić należy działalność kontrolną WIOŚ, której jednym z podstawowych przedmiotów były zagadnienia związane z ochroną powietrza, a celem ograniczenie uciążliwości największych źródeł zanieczyszczeń w tym powietrza. W latach 1994-1998 przeprowadzono w sumie 2047 kontroli, z których 609 (29,8%) dotyczyło przestrzegania dopuszczalnej emisji zanieczyszczeń powietrza, w szczególności zaś przez zakłady z listy krajowej i wojewódzkiej. W ich trakcie WIOŚ stwierdzał m.in. przekroczenia emisji zanieczyszczeń ponad wartości określone decyzjami Wojewody Legnickiego. Z tego tytułu wymierzył w badanym okresie 126 prawomocnymi decyzjami kary pieniężne w łącznej wysokości 83.558 tys. zł, w tym 52.227,5 tys. zł z powodu ponadnormatywnej emisji dwutlenku siarki (SO₂) oraz 4.334,6 tys. zł w związku ze zwiększonymi emisjami tlenków azotu (NO_x). Udział kar pieniężnych wymierzonych z powodu ponaddopuszczalnego zanieczyszczania powietrza w ogólnej kwocie kar wymierzonych przez WIOŚ wynosił w latach 1994-1997 od 90% do 96%, natomiast w 1998 r. zmniejszył się do poziomu 15,2%.

Głównymi źródłami zanieczyszczeń powietrza - w tym ponadnormatywnych - były na terenie byłego województwa legnickiego emitory należące do zakładów KGHM „Polska Miedź” SA w Lubinie, tj. do:

- Huty Miedzi „Legnica” w Legnicy, której w latach objętych badaniami wymierzono kary pieniężne w kwocie 17.058,1 tys. zł, stanowiącej 20,4% ogółu kar naliczonych przez WIOŚ w latach 1994-1998,
- Huty Miedzi „Głogów I” w Głogowie, której w tym samym czasie naliczono w sumie 61.408,8 tys. zł kar pieniężnych, co odpowiadało 73,5% ogółu kar za ponad dopuszczalne zanieczyszczanie powietrza.

Zastrzeżeń kontroli nie budziły podjęte przez WIOŚ decyzje odraczające terminy zapłaty kar wymierzonych za nadmierną emisję zanieczyszczeń do powietrza. Ukarane podmioty, w szczególności z listy krajowej najbardziej uciążliwych dla środowiska, podjęły bowiem działania mające na celu likwidację przyczyn ich wymierzenia. W latach 1994-1998 odroczone terminy zapłaty kar na łączną kwotę 75.530,5 tys. zł, tj. 90,4% ogółu wymierzonych w tym okresie kar pieniężnych za przekraczanie dopuszczalnej emisji zanieczyszczeń. W związku ze zrealizowaniem przez ukarane podmioty inwestycji ukierunkowanych na ograniczenie emisji zanieczyszczeń do atmosfery, WIOŚ wydał w badanym okresie decyzje o zmniejszeniu wymierzonych kar na łączną kwotę 96.780 tys. zł, z czego 70.782 tys. zł dotyczyło kar wymierzonych i odroczonych w latach 1994-1998. Między innymi zmniejszono kary:

- KGHM „Polska Miedź” SA - Oddziałowi Huta Miedzi „Legnica” w Legnicy o kwotę 24.046 tys. zł z tytułu uruchomienia instalacji „Solinox” (o wartości 50.430 tys. zł), przeznaczonej do utylizowania SO₂ z gazów odlotowych i spalin,
- KGHM „Polska Miedź” SA - Oddziałowi Huta Miedzi „Głogów I” w Głogowie o kwotę 71.683 tys. zł w wyniku realizacji inwestycji o wartości 92.497 tys. zł, obejmujących budowę instalacji: odpylania pieców szybowych, odsiarczania spalin oraz utylizacji gazów wentylacyjnych,
- Przedsiębiorstwu „Hanka” SA w Legnicy o kwotę 22,8 tys. zł z tytułu oddania do eksploatacji kotłowni gazowo-olejowej o wartości 3.553 tys. zł.

Wykonane i przekazane do eksploatacji inwestycje proekologiczne w sposób istotny przyczyniły się do zmniejszenia emisji do powietrza szkodliwych substancji. W skali byłego województwa legnickiego monitorowane na bieżąco przez WIOŚ 34 podmioty zmniejszyły ogółem emisję pyłów z 4.815 Mg w 1994 r. do 2.121 Mg w 1998 r. (o 56%), a zanieczyszczeń gazowych z 46.211 Mg w 1994 r. do 11.789 Mg w 1998 r. (o 74,5%). Największy udział w ograniczaniu emisji zanieczyszczeń do atmosfery miały zakłady zakwalifikowane do najcięższych w skali kraju i województwa. Podmioty z „Listy 80” zmniejszyły emisję pyłu z 7.948 Mg w 1990 r. do 1.348 Mg w 1994 r. i do 107 Mg w 1998 r. (tj. w sumie o 98,7%), SO₂ odpowiednio z 45.959 Mg do 29.919 Mg i do 2.589 Mg (w sumie o 94,4%), a tlenku węgla (CO) odpowiednio z 120.343 Mg do 5.244 Mg i do 1.420 Mg (w sumie o 98,8%). Wśród podmiotów zaliczonych do listy wojewódzkiej ograniczenia emisji były również bardzo znaczące, bo w przypadku pyłów z 2.685 Mg w 1990 r. do 331 Mg w 1994 r. i do 139 Mg w 1998 r. (w sumie o 94,8%), w przypadku SO₂ odpowiednio z 1.661 Mg do 381 Mg i do 98 Mg (w sumie o 94,1%), a w przypadku CO odpowiednio z 2.782 Mg do 1.232 Mg i do 158 Mg (w sumie o 94,2%).

Z ustaleń kontroli wynika także, iż od dnia 30 maja 1995 r. WIOŚ dysponował - użyczonym przez Instytut Ochrony Środowiska w Warszawie - analizatorem spalin „Ultramat - 23” firmy Siemens o wartości zakupu w wysokości 114,4 tys. zł. W momencie odbioru aparat ten był niekompletny, gdyż dopiero w listopadzie 1996 r. dostarczone zostały reduktory do gazów wzorcowych. Ponadto podczas prób uruchomienia ujawniono wady jego oprogramowania (urządzenie wykazywało ujemne wartości stężeń). Jego istotnym mankamentem - uniemożliwiającym wykonywanie pomiarów w kotłowniach o dużej emisji pyłów i sadzy - był brak odpowiednich zabezpieczeń filtracyjnych. Pomimo podejmowanych przez WIOŚ działań, w tym prób napraw serwisowych (ostatni raz w kwietniu 1999 r.), do dnia zakończenia kontroli nie prowadzono oznaczeń tym aparatem.

Przedstawiając Panu Kierownikowi powyższe uwagi i spostrzeżenia, Najwyższa Izba Kontroli Delegatura we Wrocławiu - działając na podstawie art. 60 ust. 1 i 2 ustawy o NIK - wnosi o przeanalizowanie przydatności oraz zagospodarowanie niewykorzystywanego analizatora emisji spalin „Ultramat - 23”.

Stosownie do art. 61 ust. 1 ustawy o NIK, w terminie 7 dni od dnia otrzymania niniejszego wystąpienia pokontrolnego, ma Pan Kierownik prawo zgłosić do dyrektora Najwyższej Izby Kontroli

Delegatury we Wrocławiu umotywowane zastrzeżenia w sprawie ocen, uwag i wniosków zawartych w tym wystąpieniu.

W przypadku nieskorzystania z tego prawa, Najwyższa Izba Kontroli Delegatura we Wrocławiu oczekuje od Pana Kierownika w terminie dwumiesięcznym informacji o sposobie wykorzystania uwag i wykonania wniosków, bądź o podjętych działaniach na rzecz realizacji wniosków lub o przyczynach nie podjęcia takich działań. W przypadku złożenia zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego termin ten liczy się od dnia otrzymania ostatecznej uchwały o sposobie ich rozpatrzenia.

Z poważaniem